

Ajánlások az erőszakos áttelepítésekre és a faluőrökre vonatkozóan

Egy 1999-ben életbe lépett törvény alapján azok az emberek, akik visszatelepedési kérelemmel fordulnak az illetékes kormányzathoz, támogatásra jogosultak. A támogatás építési anyagokra, élő házi állatra, méhkasokra és hasonló, az újrakezdéshez szükséges elemekre terjedhet ki, amennyiben a visszatelepedésnek nincs biztonsági akadálya. A falujukba ezen támogatással visszatelepedők száma azonban meglehetősen alacsony maradt, a biztonsági szint elbírálása ugyanis a kormány hatáskörébe tartozik. A falvak ráadásul rettenetes pusztításon mentek keresztül, és az infrastruktúra csak minimálisan lett helyreállítva.

Azok számára, akik új lakhelyükön szándékoznak maradni, rehabilitációs támogatások és beilleszkedési programok szükségesek.

A faluőr-rendszert be kell szüntetni, a faluőröket haladéktalanul vissza kell illeszteni a polgári társadalomba.

Ajánlások a társadalmi-gazdasági fejlődésre vonatkozóan

A térség egészségügyi és oktatási rendszerének fejlesztése halaszthatatlan.

Ösztönző gazdasági programok indítása a befektetők számának növelése érdekében a térségben.

A kurd régió természeti erőforrásaiból származó bevételekből történő levonásokat a térség fejlesztésére kellene visszaforgatni.

Az európai uniós támogatások szétosztásánál pozitív diszkriminációval szükséges élni a régióban.

Ajánlások a gyermekek jogaira vonatkozóan

A török kormánynak kötelessége biztosítani a békés demonstráció jogát mind a felnőtt mind a kiskorú lakosság jogait illetően.

Kiskorúak elzárása csak végső esetben legyen lehetséges, a lehető legrövidebb ideig.

Az Európai Uniónak aktívan ellenőriznie kellene a kurd gyermekek helyzetét Törökországban.

A szerzők végezetül felszólítják a török kormányt, hogy vállaljon felelősséget a fent említett kérdésekben, hogy egy igaz, őszinte békülési folyamat vehesse kezdetét.

Bakaja-DécsiTímea

SZEMLE

Kisebbségi jog

Magyar kulturális autonómia Vajdaságban az 1974-es szocialista alkotmánytól a 2009-es autonómia-törvényig: útfüggőség a kisebbségi politika visszafordításával szemben

Tolvaisis, Leonas: Hungarian cultural autonomy in Vojvodina from the 1974 Socialist Constitution to the 2009 Statute of Autonomy: path dependence dynamics against the reversal of minority policies = Nationalities Papers, 40. évfolyam, 2012. január, 1. szám, 63-83. p.

Az 1974-es újvidéki alkotmány, egy teljes körű nemzetiségi jogi védelmet biztosító rendszert kiépítve, intézményesített egy meghatározott fejlődési vonalat a kisebbségeket érintő hivatalos politika terén. Az autonómia későbbi, 1989-es megkurtítása, az addigi intézményes fejlődési irány megfordítása, komoly megrázkódtatásként érte a nemzetiségi jogi növekedést, rövid életpályája során azonban az 1974-es újvidéki kisebbségi jogi rendszer lehetővé tette egy olyan kollektív cselekvési potenciál létrejöttét, mely később jelentős erőnek bizonyult az elhagyott fejlődési irány újra-intézményesítésében. Tolvaisis tanulmányában mindebből azt a következtetést vonja le, hogy a jelenlegi újvidéki kisebbségvédelmi rendszer gyökerei közvetlenül a nem túl távoli múltba nyúlnak vissza, noha az egykori tényezők, melyek erre a pályára állították a kisebbségi jogi fejlődést, már rég letűntek. A 2010-es politikai irányvonalak és intézmények természetesen nem azonosak az 1974-esekkel, de az útfüggőség (path dependency) egyértelműen kimutatható.

Tolvaisis szerint az intézménytörténeti nézőpontot nemzetiségi kutatásokra kiterjesztve, az újvidéki magyar kisebbség esete remek példa az útfüggőségre – jól szemlélteti, miért nehéz az államnak a már intézményesített kisebbségi politikát megtorpanásra, visszafordulásra kényszeríteni. Újvidéken a leszűkített autonómiára adott közösségi válasz, valamint a történetek társadalmi értelmezése hozzájárult bizonyos politikai örök kialakulásához egy kritikus átalakulási szakaszban, a többpártrendszer kezdetén. Később ezeket az öröket olyan pártok töltötték ki, melyek az 1974-es alkotmány elveiből merítettek ihletet, amikor kisebbségi és területi politikai elképzeléseiket megfogalmazták. Összességében tehát az útfüggő eszmék kerültek újra-intézményesítésre az újvidéki autonómia helyreállításának

folymatában. A kisebbségi jogok védelmének újra-intézményesítése útfüggő politikai folyamatoknak és útfüggő politikai napirendet követő közszereplőknek köszönhetően valósulhatott meg.

Noha Tolvaisis kutatásának eredményei arra engednek következtetni, hogy korántsem elhanyagolható a politikai pártok eredményessége a kisebbségeket érintő irányelvek követésében, ennek az eredményességnek mégis komoly határokat szabnak a választási megfontolások, illetve a politikai szövetségek aktuális alakulása. Az újvidéki magyar kisebbség tapasztalata tehát azt is egyértelműen mutatja Tolvaisis véleménye szerint, hogy amint a kisebbségi politikai (újra-)intézményesítése megtörténik, hatékonyabb nem pártfüggő megfontolások alapján, hanem szakmai alapon tovább haladni.

Bakaja-Dézsi Tímea

SZEMLE

Nemzeti és etnikai kisebbségek története

Beneš elnök szlovákiai látogatása 1936-ban és annak visszhangja a cseh és a szlovák sajtóban

Vašek, Richard: Cesta prezidenta Beneše na Slovensko v roce 1936 a její ohlas v českém a slovenském tisku. = Historický časopis. 59. r. 2011. 4. no. 705-733. p.

A tanulmány szerzője Beneš elnök szlovákiai látogatásának jelentőségét a napi sajtón keresztül mutatja be, továbbá összehasonlítja a szlovák kérdés-szel szemben megnyilvánuló cseh és a szlovák közvéleményt.

Csehszlovákia létrejötté és az elnök 1936-os szlovákiai látogatása között eltelt 18 év alatt a szlovák közéletben új generáció nőtt fel, amely másképp látta az aktuális politikai, gazdasági és kulturális helyzetet, mint elődeik.

A harmincas évek második felében a Csehszlovák Köztársaságnak a gazdasági válságon túl a szudéta-németek és a szlovákok problémájával is szembesülnie kellett. Az 1935-ös választásokon a Konrad Henlein vezette szudéta-német párt szerepelt a legsikeresebben, ám a választási számlálási rendszer miatt a republikánus (agrár) párt egyetlen mandátum-előnnyel alkothatott kormányt.

A Köztársaság számára a német kérdés mellett súlyos problémát jelentett a szlovákok helyzete is. 1935-ben Masaryk elnököt pozíciójában Eduard Beneš külügyminiszter váltotta, aki biztosította a Csehszlovák Köztársaság bel- és külpolitikájának folytonosságát. A szlovák pártok támogatásukkal hozzájárultak Beneš sikeréhez. Az új elnök legfőbb feladatának a köztársaság megszilárdítását tekintette. 1936 és 1938 között több látogatást tett az ország területén belül, ahol személyesen fejthette ki a kormány programját és hangsúlyozhatta a problémák fokozatos és demokratikus megoldását.

Mandátumának első évében csaknem egy egész hónapos szlovákiai tartózkodással fejezte ki hozzáállását a szlovák ügyekhez. Masaryk elnök utolsó szlovákiai útja óta a szlovák társadalom változásokon ment keresztül: a 30-as évek elejétől megerősödtek a csehszlovák államjogi szervezetet bíráló kritikus hangok, amelyek Szlovákia megerősítését, sőt autonómiáját követelték. E. Beneš a csehszlovák nemzeteszmé képviselőjeként elutasította Szlovákia autonómiáját. Becslése szerint a szlovákok 60% csehszlováknak